

Den norske tannlegeforenings tidende

107. ÅRGANG – 1997

Redaktør: Gudrun Sangnes

LEDER

Tema: Kariologi I og II	59
Gaudeamus igitur juvenes dum sumus.....	214
Sommer	406

PRESIDENTEN HAR ORDET

Godt nytt år!	3
Vi skal bry oss	215
NTF og de svake gruppene	507
Tannlegeforeningen med i ny sammenslutning for akademikere	779
Endelig noe å glede seg over i statsbudsjettet	843

GJESTESKRIBENT

«Den virkelige verden» (Line Bjerkland Shields)	226
Tannhelsetjenesten – utvikling og utfordring (Bjørn Ellingsæter)	359

FAGARTIKLER

Augustson, Trond Einar og Tone Morken: Muskel- og skjelettplager blant tannhelsepersonell	4
Berge, Trond Inge, Kjell Norman-Pedersen og Ole Th Gilhuus-Moe: Bør forholdet mellom fagene i den kliniske delen av tannlegestudiet endres?	366
Bjørnland, Tore: Punksjonsteknikker anvendt i kjeveleddet	10
Breivik, Else K: Placebo – i forskning og i praksis	512
Bryne, Magne, Morten Boysen, Anders Heyden og Per S Thrane: Munnhulekreft	360
Eriksen, Harald M og Espen Bjertness: Hva karakteriserer voksne i Oslo-området med mye og lite karies	560
Holst, Dorte og Jostein Grytten: Tannbehandling i Norge 1973 til 1995 – fra sykdomsbehandling til tjenesteyting?	554
Irgens, Ågot, Kirsti Krüger, Anne Helene Skorve og Lorentz M Irgens: Har tannlegeassistenter økt risiko for å få barn med hjernemisdannelser?	856
Lund, Arne og Anne Bjørg Tveit: Fjerning av overheng på approssimale amalgamfyllinger – en sammenligning av tre metoder	852
Lunder, Nils: Kariesdiagnostikk og behandlingsvalg	310
Lunder, Nils: Tunnelrestaureringer etter fire år	508
Neverlien, Per Otto: Odontologisk doktorgrad i Norge 1983-1995: hvem, hva, hvor?	14
Neverlien, Per Otto: Tannhelse som verdi: absolutt eller relativ?	316

Olsen, Ingar: 16S rRNA-sekvensering påviser en tredje form for liv på vår planet	174
Olsvik, Bente: Kan man få periodontitt av å røyke?	216
Schenck, Karl, Olav Schreurs og Kristen Helgeland: Apoptose – hvorfor vi ikke blir født med hale	844
Thrane, Per S, Magne Bryne og Aasmund Berner: Kreft – ny kunnskap om metastaseringsprosessen	780
Thrane, Per S, Aasmund Berner og Magne Bryne: Kreft – nyere forståelse av genetiske og immunologiske mekanismer	750
Wang, Nina J, Bjørn Øgaard, Nils R Gjerdet og Jan Ekstrand: Fluorpreparater – feil bruk og rapporterte akutte bivirkninger	178
Øilo, Gudbrand: Keramer til innlegg og helkeram kroner	744

FAGARTIKLER: KARIOLOGI I OG II

Bindlev, Preben Hørsted, Erik Asmussen og Erik Keith Hansen: Spalterreducerende fyldnings- og cementeringsteknikker	148
Ekstrand, Kim, Christian Christiansen, Helena Forss og Jorma Jokela: To nordiske modeller for organisert cariesbehandling	114
Emilson, Claes-Göran: Användning av klorhexidin för behandling av karies	126
Ericson, Dan, Gunnel Svensäter och Douglas Brattahl: Hur kan plack orsaka karies?	76
Espeli, Ivar, Anne Bjørg Tveit, Ingegerd Mejäre og Bente Nyvad: Karies – ny viten eller gamle sannheter?	66
Haugtjorden, Ola, Dorte Holst, Anders Hugoson og Eeva Widström: Kariesepidemiologi: Utviklingen i Norden siden 1970	60
Lagerlöf, Folke, Marianne Lenander-Lumikari och Jorman Tenovuo: Saliven – en nödvändighet för tandhälsan	90
Lingström, Peter, Ingegerd Johansson och Dowen Birkhed: Kost och karies	84
Nordbø, Håkon og Gunhild V Strand: Vevsbesparende kavitetstyper – teori og praksis	132
van Dijken, Jan och Vibeke Qvist: Klinisk utvärdering av ersättningsmaterial	138
Øgaard, Bjørn, Liisa Seppä, Alan Richards og Jan Ekstrand: Fluorider i kariesprofylaksen i de nordiske land	120

AKTUELT FAG

Helsetilsynets retningslinjer for bruk av fluor	18
Kjellberg, Erik: Bruk av fluortabletter og karieserfaring ..	182
Bylund, Greta Synnøve: Med traumatisert munnhule	320
Wäler, Sonni Mette: Kan sink hemme dårlig ånde?	754

KASUISTIKK

- Rasmussen, Per: Straksallergisk reaksjon mot gummi-hansker hos en barnepasient 16

AKTUELT

- Triggerpunkter kan brukes diagnostisk
(Intervju med Bernt A Haugland) 30
- Russiske tannleger ønsker mer kontakt 32
- Spør pasienten om tobakk 34
- FDI position statement om tobacco 98
- Hvorfor blir ikke NTFs håndbøker brukt som tilsiktet? .. 105
- Hva fakultetsbygningen skjulte 111
- Fagsjef Ola Johan Basmo, Helsetilsynet: Kollegialitet dreier seg om å ha omsorg for hverandre 154
- Revidering av lov om tannhelsetjenesten er under arbeid i Sosialdepartementet 155
- Tannvernseminaret 1997: Hvem har rett: Kliniker eller forskeren? (Intervju med Svein Jacobsen) 159
- AF vil kreve 5 % mer i årets mellomoppgjør 188
- AF-konferansen 1997: Etter- og videreutdanningsreformen med mange spørsmål og ingen svar 190
- AF-konferansen 1997: Slipp medlemmene fri, så får de bedre økonomi! 192
- Tannlege suspendert 193
- Nå kommer tannlegekjedene 194
- Mangel på stabilitet i stillingene er det klart største problemet (Intervju med fylkestannlege Live Kristine Utnes) 244
- Norsk forening for odontofobi: Vil tilby formell utdanning i behandling av engstelige pasienter 246
- Utbrenthet blant helsepersonell 247
- Stabilitet og kvalitet i tannhelsetjenesten i Nord-Norge (Mette Eldevik) 324
- Köln 8.-12. april: «Internationale Dental Schau» - IDS 1997 372
- Fra helseorientert tjeneste til tjenesteorientert helse (Intervju med professor Dorte Holst og Jostein Grytten) 376
- Det «store» formannsmøtet: Norsk helsepolitikk - hvor står tannhelsetjenesten? 380
- Kollegahjelp - noe for NTF? 383
- De frie akademikerne: AF arbeider også for deres interesser (Intervju med Knut S Kjølstad) 384
- Lønnsoppgjør til besvær 386
- DOT-kurs om røyking og oral helse i Akershus: Skepsisen ble til motivasjon 387
- Dental Research Crossing the Millennium 388
- Landsforeningen mot aids: La viruset snakke 520
- Faget vårt innbyr til kvalitetssikringsarbeid (Intervju med tannteknikermester Frode Furset) 522
- Lønnsnivået i DOT Oslo vil kunne gi gjennomtrekk og forgubbing 524
- NOU nr 18, 1997: Tannhelsetjenester er ikke berørt 526
- Tannhelse er ingen stemmesanker i et valgår 527
- Odontologiske kompetansesentre (Harald M Eriksen) .. 568
- Børs eller katedral? Tannlegenes honorarsetting skal undersøkes 570

- Eldretannhelsen er endelig på dagsorden 572
- Den norsk/nordiske samfunnsmodell: Den mest konsekvente alderssegregerte samfunnsmodell historien hittil har sett 573
- Det dreier seg om pensjonistenes selvrespekt 575
- Handlingsplan for eldreomsorgen [St meld nr 50 (1996-97)] 576
- Akademi for estetisk tannpleie med etisk bevissthet 578
- NTFs håndbok i ny utgave i 1998 580
- Kveles tannhelsetjenesten av sin egen suksess - til slutt? (Intervju med Per Bærum og Arne Søllund) 756
- Buerutvalgets innstilling om etter- og videreutdanning: Lite eller ingenting å hente for akademikerne - som ventet 762
- Tillitsvalgte i NTF-systemet krever bedre opplæring 764
- Bruddet med AF:**
- Avstanden var blitt for stor (Intervju med Arild Vangstein) 784
- Tilbake til start? (Intervju med Eivind Karlsen) 786
- Såre følelser da bruddet ble kjent 787
- Han kom i klemme (Intervju med Per Kristian Sundnes) . 788
- Akademikerne 789
- Også andre langtidsutdannede kan komme med 790
- AF truer med rettsak 790
- AFs representantskap: Oppvasken utsatt 878
- Tannlegetrykksaker i ny design 879

PORTRETTE

- I gjennomsnitt seg selv (Intervju med Gunnar Rølla) 390

DEBATT

- På tide å senke ambisjonsnivået på landsmøtene (Stein Tessem) 19
- Tramp i klaveret (Gunnar Rølla) 20
- Om NTFs landsmøter. Svar til S Tessem (Morten Rolstad) 96
- Åpent brev til Helsetilsynet (Kjell Bjørvatn) 96
- «Kjerringa mot strømmen» om fluorider (Bjørn Øgaard) . 97
- Om gjennomsnitt (Gunnar Rølla) 224
- Kommentar om gjennomsnitt (Ivar Espelid, Ola Haugejorden og Anne Bjørg Tveit) 224
- Fluor mot karies. Vi var den beste i klassen (Per Løkken, Jan Magne Birkeland og Per Knut M Lunde) 326
- Tidende og NTF må på internett! (Thor Arne Sandjord) 327
- Tidende svarer 327
- Tiltak for spredning av tannleger? (Jan-Henrik Andersen og Gunnar Lyngstad) 534
- Tannlegen - frisør eller munnlege? (Carl Christian Blich) 535
- Revisjon, skrekk og gru! (Harald Gjengedal) 766
- Avviks- og resultatregistrering er neste oppgave (Aleidis Løken) 767
- Lønnsystemer til besvær (Eiler Myhre) 792
- Hva er NTFs strategi? (Thomas Glenert) 794
- Fakultetene har ingen plikt, tannlegene har (Gudrun Sangnes) 794
- Gribbeforening? (Liv-Grete Sletner) 860
- Akademikerne er ingen «Gribbeforening» (Arild Vangstein) 860
- NTFs plass er i Akademikerne (Jan-Henrik Andersen) .. 861

Vinterseminarene: Bør by på det faglige ekstra (Gunnar Thyness)	862
Vinterseminaret – over og ut? (Øyvind Asmyhr)	862

KOMMENTAR

Salivatester på dagsordenen (Janicke Liaen Jensen) ...	536
Tid for omstilling (Jan Ask)	537
Gledelig annonse i Tidende (Atle Hagli)	537
«Kontordamen» (Arve Herrem)	768
Odontologiske kompetansesenter (Kari Størmer)	863
Svar til Kari Størmer (Harald M Eriksen)	863

KVALITETSUTVIKLING

Nå er vi godt i gang	21
Kvalitetssirkler	99
Kvalitetsutvikling og lovverket	186
Prosedyre – et nyttig hjelpemiddel for å sikre kvalitet ...	222
Kvalitet '97: Følger vi den nasjonale strategien?	323
Hva er god kvalitet?	371
Hvorfor er kvalitetssikring viktig?	566
Avviksbehandling	880

BIVIRKNINGSGRUPPEN

<i>Gjerdet, Nils Roar</i> : Om virksomheten i «Bivirkningsgruppen» i 1996	220
--	-----

TRYGDESPØRSMÅL

Hvilke regler gjelder for bidrag til tannbehandling? (Terje Vorg)	582
Trygdens oppgave er å forvalte offentlige midler (Tore Ramstad)	583

FDI ORLANDO

Tandlækare mot tobak: Industrin är en stark motståndare	35
Estetik och funktion – återkommande teman vid årets FDI-kongress	36
«Parodontologin har inlett en ny era»	37
Det är tandlækarens plikt att uppmärksamma barnmisshandel	39

DANSK TANDLÆGEFORENINGENS ÅRSKURSUS

– Mange kjenner de sorte får – men ingen sladrer... ..	334
– Økt satsing på helsearbeid i EU	336
– Din kontroll av deg selv, ikke eksternt kontroll	337

LANDSMØTET 1997

Landsmøtet i Trondheim, 2.-5. oktober: Årets faglige innenlandske «utenlandsreise»? (Intervju med Gerd Nustad)	518
Presidentens tale ved åpningen av landsmøtet	796
Landsmøtebilder	798
Psykologiske aspekter i det meste	800
Laser – stadig nærmere allmennpraksis?	801
Bredspektret foredragsholder: Xylitol og hiv	802

Rotstifter – til skade og nytte	803
Fire forskere med fersk forskning	804
Black ville aldri brukt sine egne metoder	805
Digital røntgen er fremtiden	806
«Lurium» i munpleiemidler?	806
Gingivale retraksjoner	807
Det er behov for en aktiv pedodontiforening i Norge	808
Nordental -97	810
Med Apollonia i våre hjerter (Intervju med Astrid Fredlund)	814
Privatpraktiserende pensjonist (Intervju med Ann Hope)	815
Tannlegene var annerledes før (Intervju med Odd Koch)	817
NTFs informasjonsmøte	820
PTEs informasjonsmøte	824
OTEs informasjonsmøte	826

ANDRE KURS OG MØTER

Vestlandsmøtet 9.-11. januar 1997: Det lille landsmøtet! ..	196
Forum 1997: Odontologi er selve suksesshistorien av suksesshistoriene	530

TEMA: STUDENT

NTF for studentene	227
NTF's fadderordning fortsetter i Bergen	228
Tannleger ute på prøve	229
Utvekslingsstudentene: Ikke bare én måte å bli tannlege på	231
Når Norge ikke er stedet	234
Tilværelsens lettere aspekter	235
Tannpleierne: Ettertraktede medhjelper med uavhengighetstrang	237
Tannpleierutdannelsen i Tromsø: Det uavhengige alternativet	238
Veterinærstudentenes odontologiske innslag: Når pasienten er dyr	239
Fra en sensors «liv som hund»	241

TANNVERNSEMINARET 1997

Tannvernseminaret 1997	328
– Ingen juger – men nye grupper må komme med i rapporteringene	329
– Statistikken viser at stadig færre trenger reparativ behandling	330
– Står vi overfor en fremtidig kariesbombe?	331
– Vi trenger andre indikatorer får å beregne fremtidig ressursbehov	332

TIDENDES SOMMERHEFTE

<i>Leder</i> Sommer	406
<i>Gjesterkribent</i> Ta ferie – unngå stress! (Astrid M Richardsen)	407
Når det utenkelige likevel skjer (Mikael Grøthe)	408
<i>Tannleger mellom himmel og jord</i> Til himmels (Intervju med Bror-Eric Hjulstad)	410

- Med seilfly opplever du de enorme kreftene i luftrommet (Intervju med Henning Lundstrøm)	414
To ganger Norge på langs med sykkel og seilbrett (Intervju med Kristian Aandahl)	416
Løperjentene	418
Arvid Tjeldnes: Med Lofoten som bakteppe	420
Per Rasmussen: Vår ære og vår makt - har hvite seil oss brakt	424
Svein Thorbjørnsen: I Orkenøyjarlenes rike - vest i havet	426
Hege Endresen Løe: Eventyret	428
Jugend i Drammen (Intervju med Thor Fredrik Hoff)	430
Mønsterhøve på et halvt mål (Intervju med Jakob Leirskar)	434
-Hæla i taket- har tatt fatt på de neste 25 årene (Intervju med Bjørn Mork Knutsen)	436
Arne Skjeflo: Odontosofisk Mattis	438
<i>Dikt og bilder</i>	
-Det fløy en fugl-, dikt av tannlege Per Otto Neverlien	409
Akvarell av tannlege Anne-Lise Häupl Kirsebom	409
Akvarell av tannlege Halldan Tesdal	433
-På ei strand-, dikt av Olav Vik	433
Foto ved tannlege Johnny Grøthe	435
-Slapp av-, dikt av Ernst Orvil	435
Foto ved tannlege Bjørn Falch-Andersen	439
<i>Sommer i munn og mage</i>	440

REPRESENTANTSKAPET 1996

Klarsignal for satsing på etterutdanning	100
- Prosessen har vært viktig	102
De viktigste vedtakene	103
-Forslaget ble oversendt hovedstyret-	104

REPRESENTANTSKAPET 1997

Tidende nr 14	672-717
-------------------------	---------

OTE

OTEs landsting 1996	22
OTEs landsting 1997	718-730
OTEs landsting 1997	864-870

PTE

PTEs landsting 1996	26
PTE-styret i Loen	545
PTEs landsting 1997	732-740
PTEs landsting 1997	872-877

DOKTORAVHANDLINGER

Tunnelfyllinger mest hensiktsmessig ved lav karies- aktivitet og små lesjoner (Gunhild Vesterhus Strand)	338
Akrylplast (Henning Lygre)	340
Et norsk skjelettmateriale sett med en tannleges øyne (Eva Margrethe Stermer)	396
Tenner brukt i neurobiologisk grunnforskning (Inge Fristad)	595
Digital intraoral radiografi - et godt alternativ (Anne Møystad)	598

REISERAPPORTER

8 th International dental congress on modern pain control	604
Rapporter fra IADR, Orlando, USA 18-23. mars 1997: Massemønstring i odontologisk forskning	656

BOKNYTT

167, 202, 546, 600, 660, 774, 887

NIOM-info

46, 662, 888

KURSKATALOGER OG LANDSMØTEPROGRAM

Kurs høsten 1997, nr 6	258-299
Landsmøteprogram 1997, nr 10	454-498
Kurs våren 1998, nr 13	610-649